

Nr 32.

Ankom till riksdagens kansli den 24 maj 1935 kl. 10 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående visst tillägg till 11 kap. strafflagen.

Andra lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehåft tre inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen från första kam-maren nr 285 av herr *Johansson, Johan Bernhard, m. fl.* samt från andra kam-maren nr 490 av herr *Lindman m. fl.* och nr 495 av herr *Sandberg*.

I motionerna, av vilka I: 285 och II: 490 äro likalydande, har hemställts, att i 11 kap. strafflagen måtte upptagas en ny paragraf, betecknad 16 §, av följande lydelse:

Den, som å ställe, varom i 15 § förmåles, genom personligt tilltal, utspridande av skrift, vakthållning eller på annat dylikt sätt söker förmå allmänheten till deltagande i blockad eller bojkott, straffes med böter, högst etthundra riksdaler, i de fall där gärningen ej med svårare straff särskilt belagd är.

I motionerna I: 285 och II: 490 har tillika yrkats, att detta stadgande måtte träda i kraft den 1 juli 1935.

Motionen II: 495, vilken avser jämväl andra spörsmål, har i här ej berörda delar blivit föremål för behandling i utskottets utlåtanden nr 29, 30 och 31.

Uti motionerna I: 285 och II: 490 har hänvisats till den motivering, som anförts i de likalydande motionerna I: 283 av herr *Johansson, Johan Bernhard, m. fl.* och II: 489 av herr *Lindman m. fl.* i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 31 till innevarande riksdag med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder. Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för den i förstnämnda båda motioner gjorda hemställan, får utskottet hänvisa till motionerna I: 283 och II: 489.

Professorn Bergendal hade i sin den 30 november 1933 avlämnade utredning angående tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter och därmed sammanhängande spörsmål upptagit ett förslag om tillägg till 11 kap. strafflagen, avseende förbud mot utställande av blockadvakter och utdelande av blockadlappar m. m. även vid lovliga blockader och bojkotter. Förslaget hade samma lydelse som det av motionärerna framlagda. För att detta stadgande skulle erhålla full effektivitet föreslog *Bergendal* viss ändring i tryckfrihetsförordningen.

Den s. k. *trettonmannakommissionen* har i sitt den 4 maj 1934 avlämnade betänkande med förslag till lag angående vissa ekonomiska stridsåtgärder m. m. tillstyrkt *Bergendals* förslag om tillägg till 11 kap. strafflagen. Jämväl kom-

missionen förutsatte att stadgandet i fråga krävde ett tillägg till tryckfrihetsförrordningen.

Angående en inom kommissionen avgiven *reservation* hänvisas till sid. 91 i kommissionens betänkande.

För innehållet i *yttrandena* över kommissionsförslaget i denna del lämnas redogörelse å sid. 65 och 66 i ovannämnda proposition.

Vid remissen till lagrådet av förslaget till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder anförde *föredragande departementschefen*, statsrådet Möller (se propositionen nr 31 sid. 67).

Lagförslaget riktar sig mot det sätt varpå en blockad eller bojkott stundom bringas till allmänhetens kännedom. Det har intet direkt sammanhang med förslaget till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder, eftersom det icke hänför sig speciellt till de däri förbjudna stridsåtgärderna. Den föreslagna bestämmelsen har motiverats såsom en ordningsföreskrift.

Det kan dock näppeligen enligt min mening bestridas att tillkännagivanden om en pågående konflikt, företagna i den form som genom förslaget skulle förbjudas, ha en legitim uppgift. Genom blockadvakter och utdelandet av blockadmeddelanden skall allmänheten eller vissa kategorier därav, t. ex. arbetssökande, erhålla kännedom om att konflikt pågår.

Socialstyrelsen har i annat sammanhang i sitt utlåtande framhållit att »det i viss mån kan anses bliva ett allmänt intresse, att beslutade massåtgärder bliva bringade till en större offentlighets kännedom, detta med hänsyn till de risker, för vilka personer, som i saknad av kännedom om konflikthotet toge anställning vid företaget i fråga, kunde utsättas enligt 16 § (kommissionsförslaget)».

Tydligt är emellertid att kungörande genom tidningspressen ingalunda alltid är effektivt och att arbetssökande från annan ort ofta kunna vara i okunskap om konflikten, därest meddelande därom ej lämnas i annan form. Såsom landsorganisationen i sitt yttrande framhållit torde inom åtskilliga fackkungörandet av en arbetskonflikt genom blockadvakthållning ofta vara en förutsättning för stridsåtgärdens effektivitet.

Den föreslagna bestämmelsen synes ej vara erforderlig för hindrande av blockadvakthållning som avser en lagstridig konflikt. Upprätthållandet av en blockad eller bojkott, som är stridande mot lag, medför skadeståndspåföljd och kan av domstolen förbjudas varjämte överträdelse av domstols förbud mot stridsåtgärd skall i viss utsträckning medföra bötesstraff.

Det är dessutom uppenbart att även utan det föreslagna tillägget till strafflagen verkliga övergrepp, som må förekomma i samband med vakthållning, kunna beivras med stöd av gällande lag och ordningsföreskrifter. Sålunda äger otvivelaktigt ordningsmakten ingripa därest utdelandet av blockadmeddelanden sker på ett aggressivt eller eljest förargelseväckande sätt eller på ett sätt som hindrar trafiken. Detsamma gäller i fall ett blockad- eller bojkottmeddelande, som offentligen utdelas, är förbundet med uppmaning till brukande av våld eller till användande av andra brottsliga medel.

Då alltså de bestämmelser rörande förbud mot vissa stridsåtgärder, som ingå i övriga lagförslag, jämte redan gällande rättsregler torde bereda erforderliga möjligheter att hindra sådana former av blockadvakthållning, som kunna karakteriseras såsom missbruk och övergrepp, lären anledning saknas att genomföra den föreslagna kompletterande lagstiftningen.

Lagrådet, som ej hade att bedöma lämpligheten i och för sig av nu ifrågasvarande till lagrådet ej remitterade lagförslag, ansåg sig emellertid böra fram-

hålla, att därest den blivande lagen om vissa ekonomiska stridsåtgärder erhöles den läggning lagrådet förordat, det ur effektivitetens synpunkt icke torde vara oundgängligt om än i vissa avseenden gagneligt att lagen kompletterades med bestämmelser i det ämne nyssnämnda förslag behandlade.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om de vid innevarande riksdag väckta likalydande motionerna I: 284 av herr Johansson, Johan Bernhard, m. fl. och II: 493 av herr Lindman m. fl., i vilka hemställts, bland annat, om ett tillägg till § 1 12:o i tryckfrihetsförordningen av innehåll, att ingen på grund av vad i nämnda moment är stadgat skall vara berättigad att genom utspri-dande av skrift å offentligt ställe, emot förbud i allmän lag, söka förmå allmänheten att deltaga i blockad eller bojkott. Dessa motioner hava för behandling hänvisats till konstitutionsutskottet.

En förutsättning för att de föreslagna bestämmelserna om tillägg till 11 kap. strafflagen skulle erhålla full effektivitet synes vara en komplettering i tryckfrihetsförordningen. Enligt utskottets mening torde det emellertid vara lämpligt att man, innan frågan om en grundlagsändring upptages till omprövning, erhåller någon tids erfarenhet, hur den föreslagna lagen om vissa ekonomiska stridsåtgärder kommer att verka. Med hänsyn härtill och då lagrådet icke ansett det oundgängligt, att gällande lagstiftning kompletterades med bestämmelser i angivna hänseende, har utskottet icke funnit sig böra föreslå, att ett tillägg av ifrågasatt innehåll göres till 11 kap. strafflagen. *Utskottet.*

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motioner, I: 285, II: 490 och II: 495, den sistnämnda såvitt i detta utlåtande är fråga, icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 maj 1935.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, Sigfrid Hansson, Frändén, Sam Larsson, Hagman, Gustaf Tamm, P. Sandström* och *Forsslund*;

från andra kammaren: herrar *Österström, Magnusson* i Kalmar, *Linnér, Hage, Johanson* i Hallagården, *Johanson* i Stockholm, *Olovson* i Västerås och *Sandström* i Sollefteå.

Reservation

av herrar *Frändén, Gustaf Tamm, P. Sandström, Linnér* och *Sandström* i Sollefteå, vilka anförde:

»För att förebygga vissa stridsåtgärder särskilt emot småföretag, vilka väckt synnerligen stark irritation, torde en straffbestämmelse av det i såväl motionerna som av professor Bergendal och trettonmannakommissionen föreslagna innehållet vara erforderlig. Att avvakta ytterligare erfarenhet av dylika stridsmetoders verkningar kräves ingalunda.

Vi hemställa således, att riksdagen, med bifall till motionerna I: 285 och II: 490, måtte för sin del antaga följande

L a g

om ändring i 11 kap. strafflagen.

Härigenom förordnas, att i 11 kap. strafflagen skall upptagas en ny paragraf, betecknad 16 §, av följande lydelse:

16 §.

Den som å ställe, varom i 15 § förmäles, genom personligt tilltal, utspriande av skrift, vakthållning eller på annat dylikt sätt söker förmå allmänheten till deltagande i blockad eller bojkott, straffes med böter högst 100 riksdaler i de fall, där gärningen ej med svårare straff särskilt belagd är.»

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1935.